

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2006
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έχει παρατηρηθεί ότι οι πέρα από τα κοινά μέτρα δημιουργικοί άνθρωποι στον τομέα του πνεύματος έχουν σιδερένια αντοχή και μπορούν να εργάζονται σκληρά χωρίς να καταρρέουν από εξάντληση. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η παραγωγική τους ικανότητα, και ποσοτικά μόνο θεωρούμενη, ως όγκος καθημερινής εργασίας σχεδόν χειρωνακτικής, προκαλεί κατάπληξη. [...] Ανεξάρτητα από την ποιότητα, αυτή καθαυτή η ποσότητα της παραγωγής έχει κάτι το υπεράνθρωπο — ξεπερνά κατά πολύ τις κοινές ανθρώπινες δυνάμεις. [...] Οι οκνηροί και ανέμελοι είναι στην ιστορία του πνεύματος σπάνιοι: ο μεγάλος αριθμός αποτελείται από ακαταπόνητους δουλευτάδες.

[...]

Η μεγάλη αντοχή του πνευματικού δημιουργού γεννιέται και συντηρείται, κατά κύριο λόγο, από την ψυχή του. Η φλογερή αγάπη προς το έργο του και η πίστη ηαδιάσειστη στον προορισμό αυτού του έργου είναι οι μεγάλες πηγές της δύναμής του. Αυτές δεν τον αφήνουν (και στην περίπτωση ακόμη της κλονισμένης υγείας) να λυγίσει. Ο άνθρωπος που αγαπάει και πιστεύει αυτό που κάνει, ζει όρθιος με την ψυχή του. Αυτή τον διατηρεί ακμαίο, νέο, δροσερό. Και επειδή την αγάπη και την πίστη τη βρίσκει μόνο εκείνος που με ορισμένη πνευματική τοποθέτηση δίνει περιεχόμενο, πρόγραμμα, νόημα στη ζωή του, και δικαίωση του μόχθου του θεωρεί την εκτέλεση αυτού του προγράμματος (την «πλήρωση του νοήματος» της ζωής), η πνευματική τοποθέτηση είναι, σε τελευταίαν ανάλυση, το στοιχείο που τροφοδοτεί την αντοχή του δημιουργού (απέναντι στη φθορά που φέρνει ο κάματος, αλλά και απέναντι στους κλυδωνισμούς της ζωής, στο φυσικό και στον ηθικό «πόνο»). Ο κοινός άνθρωπος που δεν είναι κατά τον ίδιο τρόπο τοποθετημένος, εύκολα

εξαντλείται και καταρρέει όταν χτυπηθεί από ένα ανεπάντεχο δεινό ή όταν η υπέρμετρη δουλειά αρχίσει να φθείρει την υγεία του. Ο πνευματικά τοποθετημένος δημιουργός δεν γκρεμίζεται εύκολα ούτε από τη νόσο, ούτε από τα γερατειά, ούτε από τις απογοητεύσεις και τα πένθη, τα ατυχήματα της ζωής, και όπως ο πολυάσχολος και προκομμένος άνθρωπος δεν «ευκαιρεί», καθώς λέμε, ν' αρρωστήσει, έτσι κι αυτός, με την προσήλωσή του στο νόημα που έχει δώσει στη ζωή του, δεν «ευκαιρεί» ούτε τον κόπο να αισθανθεί ούτε τη φθορά — και φτάνει στο τέρμα του βίου σαν τον αθλητή που πέφτει επιτέλους για να αναπαυθεί στη χαρά της νίκης.

[...]

Κατά βάθος πρόκειται για την πανίσχυρη ψυχική αντοχή ενός εκλεκτού ανθρώπου που σύμφωνα με την πνευματική του τοποθέτηση ξέρει να δίνει στα γεγονότα μια δική του σημασία και να τα δαμάζει.

(Ε. Π. Παπανούτσος, *Πρακτική Φιλοσοφία*, Β' έκδοση, Αθήνα 1980, σελ. 320, 321-322, 323)

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (70-90 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε 70-80 λέξεις το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος από το κείμενο: «**Ο άνθρωπος που αγαπάει και πιστεύει αυτό που κάνει, ζει όρθιος με την ψυχή του**».

Μονάδες 10

B2. «**Η μεγάλη αντοχή [...] στη χαρά της νίκης**». Στη συγκεκριμένη παράγραφο να διερευνήσετε:

α. Ποιον τρόπο πειθούς επιστρατεύει ο συγγραφέας; (Μονάδες 2)

β. Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί; Να αναφέρετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση. (Μονάδες 3)

Μονάδες 5

B3. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου:

ακαταπόνητους, ανεπάντεχο, υπέρμετρη, προσήλωση, δαμάζει.

Μονάδες 5

B4. Να αναφέρετε πέντε παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας από το κείμενο που σας έχει δοθεί.

Μονάδες 5

Γ. Στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου σας πραγματοποιείται εκδήλωση για παιδιά που προέρχονται από περιοχή της χώρας η οποία έχει

πρόσφατα πληγεί από φυσική καταστροφή. Εκεί έχετε κληθεί ως εκπρόσωπος του σχολείου σας να απευθύνετε σύντομη ομιλία. Τι θα αναφέρατε σχετικά με την ψυχική δύναμη που απαιτείται για να αντιμετωπίσουν τα παιδιά αυτά με αισιοδοξία το μέλλον τους; Με ποιους τρόπους, κατά τη γνώμη σας, θα μπορούσε η Πολιτεία να συμβάλει στην ανακούφισή τους; Η ομιλία σας δεν πρέπει να ξεπερνά τα 10' (500-600 λέξεις).

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ